

BAŁTYK

dla wszystkich

Network Poland

Know-How Hub
Centrum Transferu Wiedzy

Network Poland

**Przeczytanie tego artykułu w wersji elektronicznej,
zgodnie z obliczeniami *Website Carbon Calculator*,
pochłonęło 36,88g CO₂. Pamiętaj jednak o śladzie węglowym
wytworzonym podczas produkcji Twojego
urządzenia elektronicznego!**

Marta Chełkowska

Dyrektor Departamentu Turystyki,
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Zrównoważony rozwój regionu pomorskiego w oparciu o potencjał turystyczny

Turystyka jest tą dziedziną pomorskiej gospodarki, która wykorzystuje rentę położenia nadmorskiego. Jej dynamiczny rozwój w ostatnich latach opiera się nie tylko na lotniczych czy lądowych połączeniach komunikacyjnych, ale również wodnych. W skali kraju, Trójmiasto i region stają się hubem komunikacyjnym, natomiast w kontekście turystycznym, spójna i dogodna komunikacja zwiększa atrakcyjność regionu. Położenie nadmorskie to zarówno szansa na wyróżnienie się, jak i wyzwanie, związane z przeciwdziałaniem skutkom zwiększającego się ruchu turystycznego.

Turystyka jest odpowiedzią na wielokulturowość i różnorodność regionu, stąd udostępnia ona odwiedzającym rozmaite atrakcyjne miejsca, również te w obszarach chronionych. Istotą działań podejmowanych w turystyce jest przyciągnięcie zainteresowanych podróżnych do konkretnej atrakcji czy miejsca, które powszechnie uznane jest za ciekawe. Turysta wybiera daną lokalizację na miejsce swojego wypoczynku pod wpływem różnych czynników. Jednym z nich jest niewątpliwie kompleksowa oferta turystyczna, dostosowana do potrzeb i preferencji nabywcy, tworząca możliwości zatrzymania się w danej przestrzeni i korzystania z przygotowanych świadczeń. Sukces zależy od współpracy szeregu podmiotów środowiska i branży turystycznej. Polega głównie na tworzeniu sieciowych ofert produktów i usług, dając tym samym odwiedzającym możliwość wszechstronnego poznania, rozrywki, edukacji i przede wszystkim wypoczynku. Ważne jest takie opracowanie oferty, by zapraszając gości do danego miejsca, nie powodowała ona konfliktów na lokalnym poziomie na styku turystyka-mieszkaniec, turysta – zasoby przyrodnicze, turysta – unikatowa atrakcja .

Nadmorskie położenie jest niewątpliwym atutem regionu, który wyróżnia go spośród innych. Rozwój turystyki oparty został w Strategii Pomorskie 2030 o wysoką atrakcyjność turystyczną, unikatowe walory przyrodnicze i kulturowe, widoczną zmianę oczekiwań odwiedzających województwo związaną ze skutkami pandemii COVID-19 oraz coraz większą świadomością zdrowotną i co istotne, ze względu na zrównoważony rozwój województwa, na wdrażaniu zasad racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko. Pojawiające się punktowo zjawisko overtourismu, skutkujące gwałtownym i lawinowo rosnącym napływem turystów, przekraczającym pojemność i chłonność turystyczną miast i ośrodków turystycznych staje się palącą kwestią do rozwiązania na Pomorzu. Stąd upowszechnienie oferty całego regionu będzie sprzyjało przekierowaniu ruchu turystycznego w mniej znane obszary, wzmacniając jednocześnie lokalną gospodarkę.

Rozwój turystyki wyznaczają trendy, które implikują powszechność danej dziedziny i tak, wobec zmiany potrzeb i preferencji turystów, rozwija się oferta turystyki aktywnej (w szczególności rowerowej, wodnej, jeździeckiej), krajoznawczej, wypoczynkowej, prozdrowotnej, karawaningowej, kulinarnej, agroturystyki czy ekoturystyki, a także rekreacji. Kluczowe znaczenie będzie miał również rozwój wysokiej jakości oferty turystycznej i czasu wolnego pozwalającej na wydłużenie sezonu turystycznego, np. poprzez rozwój turystyki uzdrowiskowej czy biznesowej. Kwestie powyższe porusza Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, w którym zawarto zapisy mające pomóc w tworzeniu oferty turystycznej i czasu wolnego, z jednoczesną dbałością o kanalizowanie ruchu turystycznego, co pozwoli ograniczyć jego negatywny wpływ na środowisko. Kolejnym aspektem jest pokonywanie bariery sezonowości oferty w oparciu o silne walory przyrodnicze i atrakcyjną ofertę kulturową, dostępną przez cały rok.

W RPS przewidziano działanie dotyczące systemowego wsparcia infrastruktury, w ramach którego możliwe będzie m.in. wsparcie rozwoju tras rowerowych, lokalnie udostępniających atrakcje turystyczne i kulturowe, wsparcie rozwoju szlaków kajakowych i infrastruktury żeglarskiej. Kluczowa jest również ochrona brzegów morskich, poprzez planowe zagospodarowywanie kąpielisk, w tym plaż oraz wsparcie inwestycyjne, umożliwiające ukierunkowanie ruchu turystycznego po szlakach pieszych.

Stąd ważną rolę zarówno w strategii rozwoju województwa pomorskiego, jak i w RPS odgrywa turystyka morska. Przedsięwzięcie dotyczące Oferty Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej ma na celu stworzenie sieci portów i przystani żeglarskich, mogących współtworzyć spójną i kompleksową ofertę turystyczną, dającą turystom wodnemu możliwość przybicia do kei lub dłuższego przystanku w interwale kilkugodzinnym. Istotne jest tu racjonalne gospodarowanie przestrzenią związaną z wodnym transportem śródlądowym, co pociąga za sobą również korzystny wpływ na środowisko naturalne; kreowanie markowego produktu turystycznego Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej również poprzez zwiększenie zatrudnienia oraz promowanie postaw obywatelskich i tożsamości kulturowej subregionów związanej z akwenami Zatoki Gdańskiej i Pętli Żuławskiej. Działania polegające na budowie, rozbudowie i modernizacji infrastruktury turystycznej w zakresie budownictwa wodnego na szlakach wodnych, rozbudowie infrastruktury pomocniczej czy poprawie żeglowności i bezpieczeństwa szlaków wodnych przyniosły spodziewane efekty.

Odnotowuje się wzrost ruchu wodnego na obszarze Deltę Wisty, Zalewu Wiślanego oraz Zatoki Gdańskiej, coraz większą popularność akwenów wśród odwiedzających. Bezpośrednim następstwem będzie zwiększenie liczby osób zatrudnionych w turystyce oraz dywersyfikacja źródeł dochodów ludności, co pozwoli na aktywizację gospodarczą w regionie oraz wpłynie na wydłużenie sezonu turystycznego. Zwiększy to atrakcyjność inwestycyjną regionu oraz będzie doskonałym narzędziem promocji dla samorządów lokalnych. Wzrost liczby atrakcji, produktów turystycznych oraz powstanie ponadregionalnego sieciowego produktu turystycznego, stanowiącego część krajowego i międzynarodowego systemu portów i przystani żeglarskich podniesie konkurencyjność województwa pomorskiego oraz Polski pod względem oferowanych produktów turystycznych.

Również zagospodarowywanie pomorskich rzek przystaniami kajakowymi wpływa na zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu, ale również reguluje ruch turystyczny na rzekach wpływających bezpośrednio do morza, zwracając uwagę na ochronę powyższych terenów. Podejmowane działania wpłyną na czystość wód oraz stan środowiska naturalnego, a zastosowane rozwiązania spowodują zahamowanie rosnącej antropopresji na środowisko naturalne. Zagospodarowanie terenów przybrzeżnych umożliwiające ruch rowerowy, trasą międzynarodową EV10 również kanalizuje ruch turystyczny i jednocześnie wyznacza standardy zagospodarowania. Trasy rowerowe, udostępniając pobliskie atrakcje czy obszary cenne przyrodniczo, mają również na celu udostępnianie proekologicznej formy turystyki i prozdrowotnej formy mobilności. Rower jako alternatywna forma komunikacji dla mieszkańców stanowi odejście od transportu kołowego, co powoduje zmniejszenie natężenia ruchu samochodów na drogach.

Mobilność rowerowa ma pozytywny wpływ nie tylko na środowisko, poprzez ograniczenie emisji, co przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza, ale też na zdrowie. Jest to forma ruchu dostępna dla różnych grup wiekowych i społecznych.

Każda inwestycja limitująca negatywny wpływ ruchu turystycznego na środowisko jest przykładem do dalszych działań. Dlatego też nowa i istniejąca infrastruktura będzie dogodnym punktem wyjścia do tworzenia kompleksowej oferty turystycznej, zapewniającej odwiedzającym odpowiedni, wysoki standard. Stąd dużą uwagę zwrócono na podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury, dla różnych grup odbiorców, poprzez opracowanie i wdrożenie rekomendacji z uwzględnieniem pozytywnego efektu środowiskowego, dotyczących m. in.: szlaków turystycznych (rowerowych, kajakowych, żeglarskich, konnych i pieszych), miejsc postojowych (w tym karawaningowych) oraz plaż z wejściami i kąpielisk. Opracowane zasady mają zapewnić spójny sposób zagospodarowywania terenów atrakcyjnych turystycznie, by odpowiadały one zarówno potrzebom odbiorców, jak i zmniejszały presję na środowisko.

Przeciwdziałanie overtourismowi oraz umiejętne ukierunkowywanie ruchu turystycznego wymaga szerokiej współpracy wielu zaangażowanych w turystykę podmiotów, dlatego też zaznaczono w RPS konieczność wypracowania i wdrożenia zasad współpracy w zakresie kształtowania wspólnej oferty oraz zarządzania ruchem turystycznym czy danym szlakiem.

Obecna sytuacja rozwoju pandemii spowodowała zwiększoną uwagę zwróconą ku dbałości o zdrowie i kondycję psychofizyczną mieszkańców, co wpłynie również na rozwój turystyki prozdrowotnej, uzdrowiskowej i medycznej, popularyzację form aktywnego wypoczynku wśród osób starszych i niepełnosprawnych. Nadmorskie powietrze bogate jest w jod, pierwiastek niezbędny do prawidłowego funkcjonowania organizmu, który nie jest samoistnie produkowany. Jod dostarczyć do organizmu można poprzez jedzenie (jaja, mleko, ryby) oraz dzięki nadmorskim spacerom. Bogaty w jod klimat nadmorski pozwala uzupełnić niedobory tego pierwiastka pozytywnie wpływając na produkcję hormonów tarczycy oraz zapewnić ich prawidłowe stężenie w krwi. Od jodu zależy między innymi prawidłowe funkcjonowanie mózgu, przysadki mózgowej, mięśni, serca czy nerek. Odpowiedni poziom jodu w organizmie jest szczególnie ważny dla dzieci, kobiet w ciąży oraz matek karmiących. Dzięki nadmorskiemu klimatowi, oraz wysokiemu stężeniu jodu, województwo pomorskie to idealne miejsce do rozwoju branży uzdrowiskowej.

Uzdrowiska kojarzone są z rehabilitacją, jednak ich oferta kierowana jest do wszystkich. Profilaktyka oraz przeciwdziałanie skutkom pandemii to ważna gałąź rozwoju uzdrowisk w Polsce.

Województwo Pomorskie chcąc wyróżnić się na arenie międzynarodowej, podejmuje działania by oferta turystyczna, świadczona w obszarze Morza Bałtyckiego, była dostosowana do światowych trendów, jak i do preferencji turystów, co znacznie zwiększy konkurencyjność obszaru na światowym rynku usług turystycznych. Rozwój różnorodnej oferty, bazującej na wykorzystaniu unikalnych zasobów naturalnych a także kulturowych, opartych o solidne fundamenty, którymi są między innymi europejskie szlaki kulturowe czy obiekty wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO, buduje wizerunek obszaru, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej. Wzmocnienie tego efektu będzie możliwe tylko dzięki intensywnej współpracy ponadregionalnej i zaangażowaniu wielu podmiotów środowiska turystycznego działających na tym obszarze.

Atrakcyjność obszaru Morza Bałtyckiego, regionów położonych nad nim, jest konkurencyjna w stosunku do innych przestrzeni, które przyciągają turystów. Pomimo odmiennego, często chłodnego klimatu, region bałtycki oferuje różnorodność kulturową i przyrodniczą, dobrze skomunikowane ośrodki miejskie, dynamicznie rozwijające się regiony. Na rynku usług turystycznych ważne jest by stworzyć przewagę konkurencyjną, tak by być zauważonym przez docelowego klienta. Stąd poszukiwanie brandu regionu, budowanego przez markowe produkty. Kluczową wartością tych działań jest ich pro-środowiskowy charakter.